

Pożegnanie

Honorowej Przewodniczącej Komisji Historycznej TPW

dr MARI I LESKIEJ

w dniu 8 maja 2014 roku

Źródło: http://ahm.1944.pl/Maria_Leska

Tego dnia spotkaliśmy się o godz. 13:00 na mszy pogrzebowej za św. pamięci byłą Przewodniczącą Komisji Historycznej TPW (w latach 2000-2008), następnie Honorową Przewodniczącą – niestety towarzyszącą naszej pracy z daleka, ale interesującą się tym co robimy.

Czekaliśmy na Nią szczególnie w czerwcu 2010 roku, ponieważ obiecała uczestniczyć w Komisji Historycznej w dieśięciolecie śmierci Jej Męża KAZIMIERZA LESKIEGO „Bradła”, bohatera kontrwywiadu AK w czasach II wojny światowej, oraz dowódcy w Powstaniu Warszawskim. Niestety właśnie wówczas ciężko zachorowała

o czym nie wiedzieliśmy. Odtąd już nie mogła mieszkać samodzielnie, musiała być pod stałą opieką, ale rehabilitacja przynosiła dobre rokowania. W ostatnich latach mieszkała w Domu Kombatanta przy ul. Sterniczej. Kontaktowaliśmy się telefonicznie, czasem Ją odwiedzaliśmy... Właśnie zapowiedzieliśmy wizytę na dzień 3 maja, dzień Jej imienin. Tymczasem 27 kwietnia, znalazła się w stanie ciężkim w szpitalu i następnego dnia zmarła.

28 kwietnia przesłaliśmy na stronę główną TPW nekrolog informujący o Jej pracy społecznej w naszym Towarzystwie i tego samego dnia został tam umieszczony.

28 kwietnia 2014 r. zmarła
zasłużona działaczka Towarzystwa Przyjaciół Warszawy

dr MARIA LESKA

Ur. 14 VII 1921 roku, z domu Woźniak.

Od 1941 w AK – Batalion Saperów Praskich Chwackiego,
łączniczka, sanitariuszka, pseud. Maryla.

Prawnik, dr nauk humanistycznych.

Od 1984 w TPW Oddział Stare Miasto, od 1996 w ZG TPW,
2000-2008 przewodnicząca Komisji Historycznej TPW.

Przygotowała dwie sesje naukowe, których pokłosiem są publikacje:
„Towarzystwo Przyjaciół Warszawy. Wczoraj. Dziś i jutro”
oraz „Tożsamość Warszawy”

Działała społecznie także w Światowym Związku Żołnierzy AK,
w PTTK, AZS oraz w Stowarzyszeniu Wynalazców i Racjonalizatorów.

Przekazała do Archiwum Akt Nowych cenne dokumenty
ze zbiorów swego męża Kazimierza Leskiego („Bradla”).

Żegnamy Ją ze smutkiem
Zarząd Główny
Towarzystwa Przyjaciół Warszawy

A oto – treść wspomnienia o Marii Leskiej, przygotowanego przez Jej kuzynkę Ewę Mondzelewską z Rzeszowa. Informacje zawarte w tym wspomnieniu przekazał ksiądz podczas mszy pogrzebowej w kościele pod wezwaniem św. Karola Boromeusza.

Maria Leska z d. Woźniak urodziła się w Warszawie i była przez całe życie związana z Warszawą. Była najmłodszą z czworga rodzeństwa; w 1927 roku, gdy miała 6 lat – utraci-

ła ojca; utrzymanie rodziny przejęła matka oraz starszy o 8 lat od niej brat Henryk. W dzieciństwie wiele chorowała i przeżyła śmierć dwójki rodzeństwa. Maturę zdała w czasie okupacji w Liceum Handlowym Heleny Henrykowej - Hankowskiej .

W czasie oblężenia Warszawy w 1939 roku – brała czynny udział w pomocy ludności (skończyła kursy obrony przeciw lotniczej i sanitarny). Za pośrednictwem brata włączyła się już w 1940 roku w działalność konspiracyjną, a w 1941 roku zaprzysiężona została w Ba-

talionie Saperów Praskich „Chwackiego”. Pełniła tam funkcje łączniczki i sanitariuszki. W momencie wybuchu Powstania Warszawskiego wraz z całym Batalionem znalazła się w Parku Skaryszewskim na Pradze. Celem było opanowania i utrzymania mostu kolejowego. Niestety, Batalion został rozбит, brat był ciężko ranny. Resztki Batalionu przemieszczone zostały do Choszczówki. Gdy Maria zdecydowała się na powrót do walczącej Warszawy po drodze była ranna odłamkami w głowę i nogę; dotarła do szpitala polowego w Rembertowie, po leczeniu została tam i pracowała jako sanitariuszka. W styczniu 1945 roku przeszła po lodzie do lewobrzeżnej, zburzonej Warszawy i tam pozostała. Pomagała przy ekshumacji mogił powstańczych (*jej relacja przeżyć roku 1944 jest zarejestrowana przez Muzeum Powstania Warszawskiego*). Jesienią 1945 roku rozpoczęła pracę i jednocześnie studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim. W 1949 roku uzyskała tytuł magistra prawa. Jednocześnie udzielała się sportowo w AZS w sekcjach: żeglarskiej, wioślarskiej oraz tenisa stołowego. Była wielokrotną medalistką akademicką w tenisie i wioślarstwie, instruktorem i sędzią wioślarskim. Do roku 1959 pełniła również funkcje społeczne w AZS oraz Polskim Związku Towarzystw Wioślarskich. Od 1945 roku do 1957 pracowała w administracji gospodarczej a potem w instytutach naukowo – badawczych (specjalizowała się w zagadnieniach organizacji nauki). Była autorką szeregu publikacji naukowych.

W grudniu 1956 roku na zebraniu AZS w Parku Skaryszewskim poznała swojego przyszłego męża Kazimierza Leskiego – wspaniałego człowieka, wielkiego patriotę, rozpoczynającego nowe życie po opuszczeniu więzienia. 3 maja 1959 roku zawarli związek małżeński, trwający szczęśliwie ponad 40 lat. W 1973 roku uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych.

W 1984 roku zaczęła działać w Towarzystwie Przyjaciół Warszawy (...). Działała również w Światowym Związku Żołnierzy AK, w PTTK, Stowarzyszeniu Wynalazców i Racjonalizatorów i wielu innych. Przez wspólne lata Maria Leska wspierała Męża w jego pracach, a

Maria Leska z mężem Kazimierzem

Źródło: <http://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/49771>

szczególnie w zebraniu materiałów do kolejnych wydań książki biograficznej „Życie niewłaściwie urozmaicone”.

Po śmierci Męża w 2000 roku udzielała się dalej społecznie i podjęła działania upamiętniające Jego zasługi. W 2007 roku została współfundatorką Fundacji „Żołnierze Wyklęci”. W ostatnich miesiącach Jej życia – także dzięki wysiłkom Marii - jedna z ulic Stolicy otrzymała nazwę Pułkownika Kazimierza Leskiego.

Na Starych Powązkach Maria LESKA pochowana została w zabytkowym XIX wiecznym grobie rodzinny Męża, w którym jest też pochowany Kazimierz Leski (kw.24 -6 -1/2). Pożegnaniu towarzyszyły sztandary, asysta wojskowa i salwy honorowe. Kilka nekrologów w prasie – żegnało Ją podkreślając wielostronne zasługi.

Niestety – nie pospieszyliśmy się wystarczająco z przygotowaniem pełnej słownikowej informacji biograficznej Marii Leskiej, korzystając z Jej informacji. Odkładała „na później” wspólną pracę nad takim biograficznym opracowaniem. A należała do osób niewątpliwie zasłużonych dla Warszawy i wybitnych.

Niech to będzie dla nas nauką, że trzeba się zawsze spieszyć, bo może być za późno!

(tekst BPS, opracowanie Halina Niemiec)

Po śmierci męża Maria Leska przekazała jego cenne pamiątki do Archiwum Akt Nowych Źródło: Życie Warszawy fot. Gardziński Robert

Rodziny grób rodziny Leskich na warszawskich Powązkach